

ESTD : OCTOBER, 1994
THLA TIN CHHUAK CHANCHINBU

APRIL 2018

Kristian Naupang

Pathianin a duh takin a siam che 4

Hlawhtlinna bul 16

Naupangte pawimawhna 7

Kum 24-na

March 2018

Bu 282-na

Editor

Upa C. Lalbiaktluanga

Managing Editor

Rev. Dr. C. Chawngghmingliana

Joint Editors

Lalremmawia

Upa B. Lalhmunliana

John Lalhruaitluanga

Upa Dr. C. Vanlalhruaia

Circulation Manager

Lalfakzuala

**K R I S T I A N
N A U P A N G**Synod Office, First Floor
Mission Veng, Aizawl - 796 001
Phone - 0389-2324590

e-mail:

kristiannaupang@gmail.com

**A man pe duh leh a bu la duh
chuan Circulation Manager
hriattir tur a ni.****Kum khat lak man ₹50.***Kristian Naupanga thu chhuahte hi Editor ngaih dan a ni vek kher lo.*

A chhunga thu awmte	Phek
1. Editorial	1
2. Pathian hi a awm tak tak em	2
3. Pathianin duh takin a siam che	4
4. Naupangte pawimawhna	7
5. Doctor, naupang leh nu	9
6. Meiling tlem te	11
7. Hlawhtlinna bul	16
8. Engtin nge ni ang	18
9. Hriselna atan ei leh in tha	20
10. Hriatzauna Huang	24
11. Rangkachak nihliap	26
12. I hria em	27
13. Josefa	28
14. Hmutheitua	30
15. Cheichhuah	32
Ka hmuh ang hmu thei rawh	(Inside cover)

BEIDAWNG SUH

Mihringte hi kan nihna leh dinhmun a inchen vek lo va. Pathian min siam dana lungawi thiam apiang hi mi vannei an ni.

Khawvela kan awm chhung hian lehkha thiam thei, thluak tha bik nih te hi a hlu khawp mai. Chutiang chu Pathian min pek, tu ma min chhuhsak theih loh a ni.

Lehkha thiam duh ve si, thiam thei lo tak ni si mi tam tak an awm. Chutiang mi i nih pawhin beidawng reng reng suh. Beidawng miah lova, rilru tha tak pu chung a hma lam pan tum tlat mi i nih chuan Pathianin mal a sawm ngei ngei ang che. Lalpa i tihlawm chuan, i tluk phak loh tur nia i hriatte thlen phak loh i thleng thei.

Mi fíng tak nia kan hriatte pawh an beidawng thei a; i tluk loh, i awh em em nia i hriatte ai khan i chanvo a la tha zawk daih thei tih hria ang che.

Pathian i zawna, a duh zawnga i awma, thawngtai chung a rim tak leh dik taka hna i thawh chuan i hlawhchham ngai dawn lo va, i thawh rim rah chu Pathianin a pe ngei ngei ang che. I bul tanna chu te hle mah se, Pathian i zawna, i rin tlat chuan i tawpna chu Lalpan a tiropui ngei ang. Hun lo la kal tura i dinhmun luah tur chu Pathian nena in inlaichinna azir zela tha tur a ni tih hre reng ang che.

PATHIAN HI A AWM TAK TAK EM?

– F. Lalnunsangi
Chaltlang

"Tu pawh ka hnena lo kal chu ka hnawt chhuak tawp lo vang" (Jn. 6:37).

John Ramirez-a chu Puerto Rico ram aṭangin naupang te a nih laiin New York-ah an chhungkuain an pem a. John-a pa chu Pathian awm ring lo, zu heh tak mai, Setana pawla mi, Setana puithiam, dawí tih ching a ni a. A nu pawh Pathian ngaihsak ngai lo mi a ni baw.

A pa zu rui chuan chhungkua a tibuai hle ṭhin a, a dawí hmang chuan pawisa a hlauh chhuak tam hle chung pawhin, John-a te unau chuan tiffin pai tur pawh nei lovin

sikul an kal ṭhin a. Sikul uniform thlakna tur takngial pawh an nei ngai lo. Chutiang chhungkua aṭanga sei lian chu a ni a, a khawngaihthlak hle a ni.

John Ramirez-a chu a lo tlangval hnu chuan Pathian pawh a hre lo va, Setana pawlah pawh lal takin a awm chho ta a. New York-ah chuan dawí hmang bawkin sum tam tak la lutin, nuam ti takin a khawsa ve ta a. Setana pawl te tum ber chu dawí hmanga Kristiante tihchhiat a ni. Tichuan, hun a lo kal zel a, John-a nunah chuan thil mak tak a lo thleng ta a. Nicky Cruz-a kan hria em? New York-a gang rual lalpa, lo piangthar ta, Pathianin a hman tak em em kha. Nicky Cruz-a hote rawngbawl na hmunah leh Kristianho ñawngñainahte chuan John-a ramhuai thiltihtheihna chu a thawk thei ta reng reng lo mai a. Hetia sual thiltihtheihnain a thawk thei ta lo tih a hmuh hian mak a ti hle ñhin a.

Vawi khat chu Kristian ngaihzaung a nei a. Chu nula tihlawm nan chuan Setana hnen aña phalna a lak hnuin biak inah a va inkhawmpui ve ta ñhin a. Vawi khat chu pastor-in

inhlan turin sawmna a siam thut mai a. Chu veleh amaha sual chu a rawn thawk a, a tho thut a, Pastor chu a va pan hnai a, a ñham ta thut mai a, inkhawmhote chuan an rawn ñhelh ta a.

Chumi zan chuan a mu thei ta reng reng lo va; tichuan, rawl chhuah meuhvin Pathian hnenah, "Nang hi ka pathian aia lian leh thiltithei zawk i nih chuan zanin ngei hian rawn intilang rawh. A nih loh chuan min kalsan daih rawh," a ti a.

Tichuan, Pathianin inlarna a hmuhtir a. Chuta ñang chuan Setana ai chuan Pathian ngei chu ropui leh thiltithei zawk a ni tih a hre Chiang ta a, Pathian hi a lo awm ngei a ni tih pawh a hre ta nghal a. A intihhausakna, Setana dawí thil zawng zawng chu paih vekin, tunah chuan Pathian rawngbawltu ropui tak niin ram hrang hrangah a zin kual ñhin a ni.

(NB : Hei hi thawnthu phuah chawp ni lovin, Evangelist John Ramirez-a testimony a ni e.)

PATHIANIN DUH TAK IN A SIAM CHE

– *Israel Malsawmdawngkima*
Junior Department
College Veng, Aizawl

Kum 1982 khan Australia rama khaw pakhat Melbourne khuaah nupa tuak khat an awm a, an hming chu Dushka-i leh Boris-a an ni a. An nupa hian Isua ringtu, Kristian tha tak an ni a. An fa hmasa ber tur lo piang tur chu an nghakhlel hle mai. Tichuan, Dushka-i chuan nau a hring ta a, kut leh ke nei lovin a lo piang ta tlat mai! Keini ni ta ila engtin nge kan awm ang le? Kan rilru a nain, kan tap ang a, Pathian lakah kan vui mai thei.

Mahse, Boris-a te nupa chu Isua ringtu tha tak an ni kan tih tawh kha. An fa hmasa ber, kut leh ke pawh nei lo, piangsual chu Pathian-in duh taka a siam a ni tih an hre chiang hle a; chuvangin, hmangaih leh duat takin an enkawl a. A lo thang lian ve zel a, lehkha te zirtirin sikul lut rual a lo ni ta a, an khuaa sikul pakhat ‘Minstream School’-ah sikul a kal ve ta a. Chu sikulah chuan naupang rualbanlo lut hmasa ber a ni nghe nghe. An sikul thuneitute pawhin amah vang hian rualbanlote hamthatna

tur te an siam a, an sikul dan te an tidanglam hial a ni.

Sikul thuneituten an khawngaiha an duhsak em em lai hian sikul naupang thenkhatin hmusitin an lo chhaih nawmnaah thin a, chung naupang sualte avang chuan chu naupang khawngaihthlak tak chuan rilru lam natna (depression) a neih phah hial a ni. Kum 8 mi lek a nih laiin a rilru hrehawm lutuk avang chuan thih a chak em em a, an bual inah intihhlum a tum ta hial a, a nu leh paten an chhan hman hram a ni.

Chumi hnu aţang chuan a nu leh pate chuan an fapa chu a hma aia nasa lehzuala enkawlin an ngaihsak zui a. An fa duh tak, an hmangaih em em, mahse, mi ang lo, kut leh ke pawh nei lo chu, nu leh pa hmangaihna aia

An fapa pawh chu Pathian hnenah chuan kut leh ke dilin nasa takin a ţawngţai ţhin a. Mahse, Pathian hnen aţang chuan a mamawh a dilte chu pek a ni bawk si lo, a va khawngaihthlak em! Tuk khat chu, a nu chuan chanchinbu

nasa zawka hmangaihtu a nei a ni tih an hriat chiantir a ngai niin an hre ta a. Mi zawng zawng hmangaihtu leh duat taka enkawltu Pathian lam a hawi theih nan an fapa chu an zirtir nasa ta em em a.

hi a rawn keng va va mai a, an fapa khawngaihthlak tak mai chu a chhiartir ta a. Chutah chuan mi pakhatin rualbanlo a ţanpui dan leh piangsualte a enkawl dan chanchin a lo inziak a, chu thu a chhiar aţang chuan

amah ang bawka rualbanlo, harsatna tawk mi tam tak an lo awm ve a ni tih a hre ta a, a khawngaih ta em em a. Chung mi khawngaihthlak tak takte tanpui theitu nih chu a chak em em a; mahse, amah pawh tanpui ngai em em a ni bawk si.

Chuta tang chuan tum-ruhna nasa tak a neih phah ta a, a chung a harsatna nasa tak thlengte chu chhel takin a tuar a, theihtawpin lehkh a a zir ta a. Nakinah chuan a tumruhna avangin a lo hlawhtling ta a. Kut leh ke pawh nei lo, piangsual ni chungin lehkh a thiam, Pathian thu hriltu lar tak a lo ni ta hial a ni. A

hming chu **NICK VUJICIC** a ni a, keini pawhin TV-ah te a thusawi lai kan en tawh thin ngei ang.

Pathianin keini chu kut leh ke min pe a, piangsualna nei lovin min siam a, kan vannei em em a ni. Kut leh ke pawh nei lo Nick-a chuan Pathian tan rawng a bawl a, a rawngbawlna avangin mi tam tak an pianthar phah a ni. Nick-a ang hian Pathian ring tlat ila, Pathian hnena mi dangte hruai thlengtu kan ni thei a ni.

Mi zawng zawng hi Pathianin a duh taka a siam vek kan ni.

PHHUNNAWI SUH

Pa pakhat chu a rethei sawt hle mai a. Pheikhawk bun khat chiah a nei a, a lungawi lo hle a. "Ka pheikhawk a chhiat hun chuan ke lawnga kal a ngai dawn a ni," a ti a. Chutianga a phunnawi lai chuan mi pakhat, kawng sira mi a su ta a. A han en Chiang a, kebul kutdawh a lo ni a. Amah aia dinhmun chhia, ke pawh nei lo a hmuh chuan a lungawi ta hlih hlih a ni.

— *Kristian Encyclopaedia*

NAUPANGTE PAWIMAWHNA

– *Upa Lal̄hakhuma
Republic Veng*

Keini Kristian naupangte hi kan nu leh pate leh mihringte kawng dik kawhmuhtu kan ni thei tih hi hriat reng tur a ni. Tirhkoh Paula pawhin tleirawl Timothea chu, 'I naupanna tu man ngainep suh se, thusawi kawngah te, hmangaih kawngah te, rinna kawngah te, thianghlamna kawngah te ringtute tihmuhtu ni zawk ang che,' a tih kha.

Naupang te ni mah ila, kan aia upa zawkte hi kawng dik kan kawhmuh thei a, kan thusawi hi kan nu leh pate pawh hian an ngai pawimawh thei hle a ni.

America President 16-na Abraham Lincoln-a kha a thlalak kan hmuh thenkhatah hian khabe hmul nei a ni deuh vek a. President a nih hma kha chuan khabe hmul a zuah ngai lo. A khabe hmul zuahtirtu chu hmeichhe naupang kum 6 mi lek a ni tlat mai.

America President 16-na an thlan dawn lai khan, he hmeichhe naupang pa hian a hnathawhna lamah Abraham

Lincoln-a thlalak, campaign nana an sem chu a inah a hawn a. A fanu chuan thlalak chu a lo en ve a, a pa hnenah chuan, “He pa hi a cher hle si a, a hmai hi a hriam bawk si a, a khabe hmul hi zuah ta se,

tlemin a lang thau deuh ang a, a hmel̄tha zawk bawk ang maw le,” tiin a hrilh a. Chu hmeichhe naupang te chuan Abraham Lincoln-a chu

lehkha tawi te a thawn ta a, heti hian a zia a: "Pu duh tak, i thlalak ka lo hmu a, i hmel a lo lan mawi zawk theih nan i khabe hmul hi zuah la, i hmel that zawk ka ring. Inthlannaah pawh hnehna i chan phah ka ring," tiin.

Chu lehkha chu Abraham Lincoln-a lehkha lo enfiatu chuan ho a ti hle a, paih mai a tum deuh a. Mahse, "Kan pu hian chhiar ve mai mai rawh se," tiin a pe ta a. Abraham Lincoln-an a lo hmuh chuan mak a ti hle mai a. "He naupang tē hian ka thatna tur min duhsak a nih hi," a ti a, chu lehkha a chhiar a tang chuan a khabe hmul chu a zuah tan ta a, tun thlenga a thlalak kan hmuh ang hmel hi a lo pu ta a ni.

Kan nu leh pate zingah inkhawm ngai lo an awm em? An awm chuan inkhawm thin turin kan hrilh ang a, inkhawm thatzia leh nawmzia te kan hrilh thin ang.

Thilpek, Pathian ram thawhlawm pe ngai lo an awm pawhin thilpek thatzia

te, a hlawkzia te leh Pathian hnena lawm thu sawina tha tak a nih thu te kan hrilh thin baw ang.

Chhung inkhawm kan nei thin em aw? Kan nei lo a nih chuan kan nu leh pate hnenah chhung inkhawm nei ve turin kan ngen ang a, a tul chuan keimahni pawhin bul kan tan ang. Puitling tih anga kan ti thiam lo a nih pawhin kan thiam ang angin kan ti mai ang a, bul tantu kan ni thei tih hriat reng tur a ni.

Kan nu leh pate zingah zu in thin an awm em aw? An lo awm hlauh chuan a that lohzia te, hriselna atan a pawizia te kan hrilh ang a, Pathian duh loh zawng leh Setana lawm zawng tak a nih thu te kan hrilh baw ang.

Naupang tē ni mah ila, kan aia upa zawkte leh kan nu leh pate pawh thil tha kan zirtir thei a. Tihtakzeta kan hrilha, tan kan lak chuan mi dangte thil tha ti tura fuihtu leh hruaitu tha tak kan ni thei tih hi i hre reng ang u.

DOCTOR, NAUPANG LEH NU

– J. Lalnangliana
Chanmari West, Aizawl

Doctor : Mama, han meng zau deuh la, he damdawi hi damdawi tha tak mai a ni a, i mitah hian ka'n thlawr ang a, i mit kha a rawn thip ve deuh mai thei a nia aw! Mahse, a na lo vang. Aw, ti kha a ni mai alawm. A na em?

Naupang : Aih, na lo, a thip hlek ringawt.

Doctor : Kha, a thip zek ringawt ang ka tih kha. Hemi damdawi hi in thlawr thin ang a, a hun taka in thlawr thin chuan a dam vat mai ang.

Naupang : Doctor, ti kha chuan a nuam deuh huai mai.

Doctor : Mama, kum eng zat nge i nih tawh le?

Naupang : Kum riat.

Doctor : E, a ni maw! Naupang fel tawh tak i nih chu a! Pawl eng zat nge i nih tawh a?

Naupang : Class III ka zir mek.

Doctor : In class-ah chuan a thiam thei pawl tak i ni ang a! Lehkha i zir peih hmel tlat.

Naupang : Doctor, lehkha ka chhiar hian ka mit a na tlat zel a, chu vang chuan lehkha ka chhiar tha thei lo va.

Doctor : Ehiau, chu TV te, computer te i en nasa em ni a?

Naupang: Aw, phone pawh ka khawih thin bawk.

Doctor : A ni maw! Phone khawih nasat hi mitin a chhiat phah thei asin. Chu vang chuan phone te, TV leh computer-te hi en nasat loh tur a ni. Ka pi, in fapa hi hetiang thil en vak lo tur hian in ven that deuh a ngai a nih hi.

Nu : Naupang hi ven an har thin khawp mai.

Doctor : A dik khawp mai; mahse, chhungkuaa tan rual te hi a ngai a nia.

Nu : Tunlaiah chuan nau awm dan awlsam kan ti mai a, Mama hi tablet kan leisak a, len te hi a tum lo va, a nauteho nen hian inah an awm phah a, tha kan lo ti viau asin.

Doctor : Len loh nana an hmang a nih chuan a tha khawp mai a; mahse, hetiang lo thil dang in ngaihtuah chhuah a ngai a nih hi. Tunah hian hetiang a mit hi a awm zel a nih chuan del pawh a del mai ang. Chu mai a ni lo, naupang, mobile phone khawih nasa lutuk hian rilru lamah harsatna a tawh thei a ni.

Nu : Kan beih hle a ngai dawn a nih chu. Kei leh kan pa hian kan khawih nasa si, kan fate tan pawh hian khawih ve hi a chakawm viau ngei ang le.

Doctor : Ni e, chhungkua tan rual a ngai a ni. Kei pawh ka hlawh hian mobile phone changkang tak ka lei thei a, chutiangan kan nu pawhin. Mahse, kan fate avangin kan khawih reng peih loh tur kan hmang ngat ngat rih mai a nih hi. Mama, nang pawh mobile phone te, computer te, TV te en nasa tawh lo la; tichuan, i mit a lo chak tha leh ang a, lehkh a te pawh i chhiar tha leh thei ang a, i zirlaiah tha takin i pass thei dawn a ni. I thei ang em?

Naupang : Aw, ka mit a that leh theihna tur a nih chuan ka thei ang.

MEILING TLEM TE

– H. Vanlalhriatzuala
Intermediate Department
College Veng, Aizawl

Kum hmasa lama chhungkaw nu berin a boralsan avanga an lungngaihna te chuan kian zai a rel tan a. Kum thar a nih angin a hmalakna awm sa tawh bakah a aia uar lehzuala hma thar lak belh tumin Pu Thanga chuan tan a la sauh sauh va. Tunah kum 54 a lo tling ve der tawh a, an in te pawh chu amah Pu Thanga, naupang te a nih lai daih tawha a pa lo sak ve kha a nih avangin a design a thin tawh bakah, a hmanrua te pawh a mawih tawh hle a. An in sak that leh, a fanu upa ber Tluangtei, lehkha zir zelna tur tuak chu a hna hmasa ber a ni ta.

An khua chu a la thingtlang ve deuh baw a, a hming chuan High School te chu an han nei ve baw a. Kum dangah pawh pass chu sawi loh, Class X zir tur pawh an nei ngai mang lo. Kum dang ang lo takin kuminah chuan an khua atangin Tluangtei tiamin, mi sawm zetin Pawl 10 exam chu an bei ve a. An result a han chhuak chiah chu mi sawm (10) zingah chuan Tluangtei chiah chu a pass ta a. A pass satliah mai pawh ni lovin, 1st Division-ah a la

pass zui a, a lawm hle mai. A tlan haw nghal a, inah tu mah an lo awm lo va. A sikul uniform te chu a thlak nghal sawk sawk a, hnathawh thuamhnaw inbelin an ser-thlum huan lamah a kal zui nghal a.

A fanu result chhuak tur ngaichang ve reng chung siin, an hna a tul em avangin Pu Thanga chu a feh lo thei lo a ni. Hnathawh pah chuan a zai rat rat a. Chutih lai chuan, thlam lam atanga amah ko ri a hre ta a. A han en nak chuan tu dang mah ni lovin, a fanu

Tluangtei ngei mai chu a lo ni a. A fanu hmel leh chezia aṭang chuan thu lawmawm a beisei theih nghal a. Thlam lam chu a pan ve nghal vat a. Thlam kawt a thlen hma deuh aṭang chuan, “Ka pa, Ka pa, ka pass ve hlah e,” tiin a fanu chuan a lo hmuak a. A bul a va thlen chuan an inpawm nghal vawng vawng a. Hlim takin, “Ka fanu, ka va han lawm tak em! I nu kha la dam ve sela aw!” tiin, hlimna chu mittuiin a zui ta nghal a.

Pawl 11 a zir aṭanga chhut chuan Tluangtei pawh Aizawlah a awm rei ve ta hle mai a. Aizawla a awm chhung pawhin Pu Thanga chuan in ṭha tak a lo sak bakah, a fanu lehkha zirna atan tiin nasa takin hna a la thawk reng ṭhin. BA 6th Semester exam hma hun awl remchang chu hmang turin an khaw lam chu a pan ta a. Tluangtei nau mipa pahnihte chuan sikul an chawl a, anni pahnih chu an serthlum huan lamah an feh a. A fanu a lo haw dawn e tiin.

Pu Thanga erawh chu inah a awm ve thung a. Thingtlang pa tih takah awm mai mai thiam lo chi a ni ve a, a fanu hmuah pah tiin inhnuai lamah vawk chaw a chhum a. A vawk chaw chhum tak chu a suan tawh a, zing lama chhum leh turin hnimhnah te a chan mai mai a. Tluangtei a lo thlen chuan a pa chu a rawn ko va. A fanu, a ngaih em em a lo thleng tih a hriat chuan, Pu Thanga chu a vawk chaw chan lai chu kalsanin, hmanhmawh takin in chung lamah a tlan chho nghal a.

Tluangtei chu an zirlai a beih ngawrh deuh avangin an in lamah hian a haw khat em em mai a. Chutia hun rei tak an inhmuh tawh loh hnua a pa nen an han inhmuh chu an hlim dun ngei mai. A unaute feh pawh chu an rawn haw thleng zui ve a, hlim takin an titi khawm a, a pa leh a unaute thuamhnaw tur a hawn-sakte chu a sem den den a.

Hlim taka an awm khawm lai chuan, in hnua lam aṭang chuan a rawn khu

chho ta mup mup mai a. Hmanhmawh taka tlan chhuakin in hnuai lam chu an pan thla a, an vawk chaw chhumna aṭanga mei lo chhuak chu a lo nasa tawh hle mai a, chu chuan an mutna pindan lam pawh chu a lo kang kai nasa tawh mai hi a lo ni a. An thenawm hnaite lah chu ram lamah

anni thingtlang khua, mahni hman khawp lek leka tui chawi chawp, tuikhura inbuala insu mai ṭhin tan chuan chutiang kang nasa lutuk ṭhelhna daih tui neih chu a harsa a ni.

Pu Thanga sawi dan chuan, a vawk chaw chhumna mei kha a lo timit ṭha lo va, chuta meiling tlem te aṭanga lo kang chhuak ta chu a ni.

hnathawkin an kal vek si a. Tichuan, theihtawpin an tui neih ang ang chuan ṭhelh tumin an han bei a, a hre hmasa apiang an rawn tlan khawm bawk a. Aizawl anga fire service ṭha tak te awm chu ni sela, ṭhelh hman tura beisei a ni. Nimahsela,

Tichuan, theihtawpa an bei chung pawh chuan, hah taka an thawh chhuah, hun rei tak an lo tuaka, nasa taka beia an din chu hun rei lo te chhungin a kang ral ta vek a ni. In ṭha tak din leh tur chuan hun rei tak an beih leh a ṭul tawh ngei ang.

Zu in mi pakhat chuan, “Ka zu in ringawt hi an sawi an sawi a, ka bawnghnute in te hi sawi ve ula,” a ti e, an ti a. Hetia han ngaihtuah mai chuan a dik ve angreng khawp mai. Nimahsela, puar lung khawpin bawnghnute chu lo in thin ta tehreng pawh ni sela, zu a in nen chuan a tan a pawh hlei khawp ang. Thihna hial thlen theitu kan taksaa natna min siam thintute pawh hi, natna hrik te tak tê tê, mit lawng pawha hmuh tham loh an ni. I t-shirt var thianghlim takah khan pawisa thir tiat vel lek, rawng dang reh thei lo tikai palh ta la, ‘A var lai a la tam zawk alawm,’ tiin rilru nuam takin i la ha thei ang em? Sual te tak te nia kan ngaih pawh hian tha lam chu a hneh hma em em a, tha lam hlih khuh tur chuan سوال hian te lua a awm lo.

Tin, سوال hian tha lam hlih khuh mai a la duhtaw lo, nghawng thui tak a la hnutchhiah baw a ni. I t-shirt varah rawng dang a kai a, su reh turin nasa takin i bei a. I

su reh thei lo. Rilru nuam takin i ha thei tawh baw si lo. Engtin nge ni ta zel? A dang lei leh nan pawisa i mamawh a, chumi thawh chhuah emaw, i nu leh pa hnena dil leh emaw a tul zui ta a ni. Pu Thanga’n nasa taka a tuak chhuah a in tha tak chu, fimkhur tawh lohna avangin rei lo teah meiling tlem te hmangin a kang ral vek a. Chutiang in tha din leh tur chuan bul a tan that leha, thawh rimna nena kawng thui tak a zawh leh a ngai a ni.

Nausen kan ni a, Pathian leh kan nu leh pate kaih-hruainain kan lo thang lian a, rawlthar/tleirawl, nula/tlangval kan lo ni ve ta a. Chuti ang hun thleng thei tura nun tluang tak kan zawh tawh hnu pawh hian, fimkhur tawh loh vang emaw, vawi khat tih chhin lek emaw avangin ni khat thil thuah emaw, zan khat thil thu emaw lekah kan nun kal tluang tha lai kha titawpin, nun beidawna leh kawng tha lo kan zawh tanna hun kan insiam chawp thei a ni. Chutih hunah chuan, “A

fel thin tehreng nen! Mahse,” an ti tawh ang. Kan dinhmun ngaia let leh tur chuan beih fe kan mamawh tawh bawh ang. ‘Chhin’ hi a tak tak bul tanna a ni a; chuvangin, hun rei tak i lo invawn thianghlim tawhna kha ‘vawi khat tih chhin’ hmangin i thleng phal dawn em ni?

Pathian thu lar tak, Thuhritlu 11:9-ah chuan,

*“Thalaite u,
in that lai
chen ula, in
la naupan
viau lai hian
hlim rawh u,
A m a h -
erawhchu,
Pathianin in
chungah ro
a rel dawn*

tih hre reng ang che u,” tih kan hmu. He thu kan chhiar hian khawvel tawpa rorelna chauh kan lo thlir daih thin a ni mai thei. Nimahsela, he leia kan dam lai, kan tleirawl that zek zawk lai la la pawh hian Pathian chuan ro min relsak dawn a. Tin, nakin hnu, nu leh pa dinhmuna kan

din ve hunah thlengin kan thatlaia kan hun hman dan hi keimahni ngeiah emaw, kan fateah emaw Pathian chuan ruahmanna min lo siamsak reng thei. Entir nan: tlangval laia fel tak chuan fa fel tak a nei ang a, tlangval laia zu in mi chuan fa zu in mi a neih pawhin Pathian lakah a vui thei bik dawn em ni? Nulat laia kohhran lam ngaihsak

miah lo, fawr kual reng mai chu Pathianin a lo chhin-chhiah ru khiau va, fanu lerh deuh, nu leh pa tana zahna thlen rengtu a pe ta a. Chuti ang chuan, Pathian ro rel dan tur hi tu ma hriat lawk a nih loh avangin, kan that lai nun hi fimkhur taka kan hman a va tul tak em!

HLAWHTLINNA BUL

– *Upa Lalthanmawia*
Bawngkawn Chhim Veng Kohhran

Tunlai India rama footballer lar ber pawl, Mizo tlangval Jeje Lalpekhluah hi kan hre theuh awm e. A hlawhtlin chhan heti hian a sawi: “Ka pi hi tawngtai mi a ni a, ka tan a tawngtai reng mai a. Kei pawhin zan tin Bible ka chhiar a, ka tawngtai thin a. Kuhva, meizial, sahdah, zu leh drug ka ti miah lo va. Tin, ka theihtawp ka chhuah a, thiante aia nasain ka practice a. Ka thawh rim vang a ni bawk,” a ti.

India camp-a a awmpui theih hi a ni. Talent nei tha thin kan nau pakhat chuan, tak, thiam tak pawh a taihmak “A taima em em a, thu a awih lohva, thu a awih lohva, a a, ei leh inah a insum thei insum theih loh chuan a bawk,” a ti. Hlawhtling tura hlawhtling tak tak ngai lo. pawimawh em em chu Thiam viau mah se, rei an taihmak, thu awih leh insum daih ngai lo. Hlain, “Thawh

rim chu chawlhna nuam a ni,” a lo tih kha a dik chiah a ni (KHB no. 389).

Lal Isuan, “Dil rawh u; tichuan, an pe ang che u,” a ti a (Mt. 7:7). A nih leh dil ringawt ila min pek in ring em? Kei chu ka ring lo. “Lalpa, lehkha ka zir peih si lo va, kan exam a hnai tawh bawk si. Khawngaih takin min pass-tir rawh aw?” tiin zir miah si lovin tawngtai tlut tlut mai la, i pass ang em? “Lalpa, hna ka thawk peih si lo va, khawngaih takin dawhkana thlengah hian chaw leh sa min han pe ta che,” tiin nghak ta ringawt la, Pathianin a chhan che i ring em? “‘Dil rawh u; tichuan, an pe ang che u,’ tih a nih kha,” tiin eng mah ti si lovin kan duh apiang dil ta ringawt ila, min chhang ang em? Chhang lo vang. Engati maw? E, “Tu pawhin hna a thawk duh loh chuan ei pawh ei suh se,” tih a nih kha (2 Thes. 3:10). Tin, “Hna-

thawktu chu a hlawh hmu tlak a ni,” tih a ni bawh (1 Tim. 5:18).

Heti hian i ngaihtuah ang aw! Pathianin hriselna min pe a, thawk thei turin ke leh kut min pe a, ka thawk ang a, ka mamawh chu ka thawk chhuak tur a ni. Pathianin hriselna min pe a, zirlai thiam thei turin thluak fim leh mit min pe a. Ka zir ang a, ka zirlai ka pass ang. Kut leh ke, mit leh beng, rilru leh ngaihtuahna, chhia leh tha hriatna, taksa bung hrang hrang ka nei a. Pathianin duh taka a siam ka ni a. Theihtawp chhuahin ka thawk ang a, ka bei ang a, ka zir ang a, ka ti ve ang. Ka thawh rimna chu Pathianin a chhang ang a, mal min sawm ang a, ka la hlawhtling ve em em ang tih hi kan rilru put hmang tur a ni.

Mahni intanpuite hi Pathianin a tanpui thin.

.....

ENGTIN NGE NI ANG

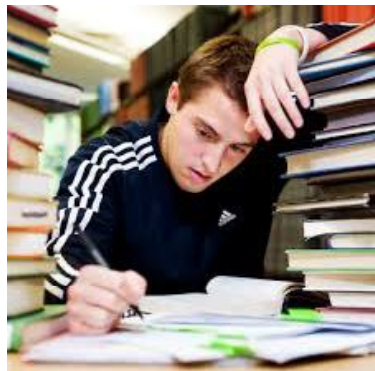
– *Lalrintluanga*
College Veng, Aizawl

Mihring tu pawh mai hi, mahni chauhva hun hman te, eng emaw han tih nikhuuaa thiante emaw, chhungte leh thurualpui tu emaw tal neih loh hi chuan, tunlai tawng takin ‘Confi’ a har em em mai a. Keini tleirawl leh rawlthar zakzum tan phei chuan, kawngpuia mahni chauhva kal te hi a zahthlak duh em em a ni. Kawngsira mi an lo awm deuh laih laih te hian, kimki chawih chawih chungin hmai hupin kan kal tlang ngam hram thin a nih hi.

Kan naupan lai ang ngawt khan kan thil hmuh leh hriat te hi thlir liam, en liam mai mai kan duh tawh lo va, tih chhin, khawih chhin kan lo duh ve ta zel mai a. Nu leh paten, “Naupang tan tih a rem lo, in puitlin hunah in la hre ve ang a, in la ti ve dawn nia,” an tih chang te hian kan lungawi lo va, kan thinrim hlur zel tawh mai a ni. Naupang nih kha kan duh tawh lo va, mahnia engkim thiam, ti ve thei nih kha kan duh tawh a ni. Chu chu tleirawl zia tlem azawng kan sawi theih ni se a tha awm e.

Ngaihawng : Pathian min siam dan hi mihringte hian

kan chhut chhuak pha lo va, a makin a ropui em em a ni. Inthlah pung turin min siam a, Kristian chhungkaw tha tak din turin mi tu pawh mai hi min duh em em a ni. Keini tleirawl leh rawltharte pawh hi, tun atang hian kan rilru put hmang a dik a ngai. Nupui/ Pasal tha engtin nge ka neih

anga, engtin nge ka zawn ang, tih hi hriat a thain a pawimawh em em a ni.

A pawimawh hmasa berah chuan Pathian thih mi, ruih theih thil ti ngai lo, inkhawm ngaina mi, koh-hrana inhmangte hi kan 'first choice' tur a ni awm e. Tun atang hian chhungkaw dinna tura pawimawh te, chhungkaw inrelbawl dan te hi kan zir a pawimawh em em a ni. Tun atanga kan lo inzir lawk chuan, nupui/pasal tur kan zawnna kawngah nasa takin min pui thei dawn a ni.

Pathianin min duan dan leh min siam danah hian nupui/pasal kan neih hma chuan 'sex' lo hman lawk hi a pawimawh em em a. Bible-ah ngei pawh a sawi nasat leh a ngaih pawimawh a ni awm e. Thuthlung Hlui hun te kha han chhiar ila, sex hman sual avanga Pathianin a hrem hriat tur an tam em em a ni. A pawimawh berah chuan, Pathianrawn chung zela nupui/pasal kan zawn thiam a ngai a nih chu.

Zirna : Aw le, tunah rih chuan, keini tleirawl leh rawltharte hian kan nuna kan ngaih pawimawh hmasak bertur chu, kan sawi tawh angin Pathian a ni tur a ni. A dawt leh atan chuan kan lei pathian, nu leh pate hi an ni.

Zirlai vek kan la nih avangin, tunah rih chuan ngaihzawng lam kan buaipui tur a ni lo. Kan zirlai hi kan dah pawimawh hmasa tur a ni. Zirlai tibuai khawpa ngaihzawng lo buaipui te hi keini tan chuan a la hun lo a ni. Chumi hma chuan thiltum kan nei tur a ni a. Chumi kan tihhlawhtlin hmasak phawt hunah chuan, ngaihzawng lam chu kan buaipui ve chauhzawktur a ni. Kan fate chawmna turin keimahni hian thiam thil kan neih hmasak phawt a ngai a ni. A tawp berah chuan, ngaihzawng aiin zirna kan dah hmasa tur a ni. Chuti a nih loh chuan, kan puitlin hunah kan inchhir ang a, a sawt tawh dawn lo a ni. Tuna TV leh chanchinbua kan hmuh mi lar kan lo star te hi a tawktur em em rih a ni.

HRISELNA ATAN EI LEH IN THA

– J. Lalnunziri
Beginner Dept.
Bawngkawn Chhim Veng

Kan naupan lai aṭang hian chaw ṭha kan ei a pawimawh em em a. A chhan chu, kan taksa insiam puitlin zel nan leh hna kan thawh theih nana chakna min pe turin a ṭangkai em em a ni. Kan ei leh in hi naupan lai aṭang hian a pawimawh em em a, kan thil ei ṭhin hian kan puitlin hunah, kan lo upat thlenga kan hrisehna dinhmun thlengin nghawng thui tak a neih theih vang a ni.

Tunlai natna tam tak, zunthlum, BP sang, lung ṭha lo, cancer te pawh hi hun rei tak naupan lai aṭanga kan upat thlenga thil hriseh lo thil thlum, thil mawm kan ei tam lutuk leh kan awm awl lutuk avangin a tam zawk hi chu lo awm a ni a; chuvangin, kan naupan lai aṭang hian ei leh in kan fimkhur a pawimawh em em a ni.

kan mawhphurna a ni a. Kan enkawl uluk dan tur chu – kan taksa tana ṭha lo thil mawm (*junk foods*), entir nan *wai wai*, *lays*, *kurkure* leh thil

Kan taksa hi Pathian in, Pathian chenna a nih avangin keini Kristian naupangte pawh hian kan enkawl ulukin, ven him hi

thlum tamna, entir nan, *sweets*, *chocolate*, *ice cream*, *cold drinks* (Coca Cola, Fanta, Sprite leh a dangte) hi kan ei/in tlemin kan insum tur

a ni a. A chhan chu, kan insum lohva, kan ei nasat chuan kan taksaah thau tha lovah a lo insiam thei a, chu chuan harsatna tam tak a thlen thei a, rihna tur baka rih lutuk (*over weight*) te, thaw hah te leh kan lehkha zirna thlengin a nghawng thei a ni. Naupang hmawmsawm ei tam lutuk chu class-ah pawh an thiam thei lovin, mutthluk te an ching a, an zirlai pawh an ngaihtuah tha thei thin lo.

Chaw tha kan tih hi chi hrang hrang a awm a, chungte chu:

1. Chakna thahrui min petute : Kan taksa hian hna tha taka a thawh theih nan leh hriselna tha kan lo neih theih nan chakna a mamawh a. Chung chakna thahrui min petute chu *carbohydrates* an ti a, chungte chu – buh (rice), maida, atta, suzi, chhang, chhangthawp, alu, bal, pangbal, kawlbahra leh thil dangahte hian a tam a. Chaw kan tih hian kan mitthlaah hian buh (rice) hi a awm deuh ber thin a; amaherawhchu, heng a dang kan sawite pawh hi chaw, chakna thahrui min

petute vek tho a ni a. Kan thil ei a tui lo a nih pawhin heng chakna min petute hi kan ei hram hram a pawimawh em em a ni. Tunlaiah chuan sikul te kan tan hma tawh a, chu vang chuan zingkarah chaw tha kan ei a pawimawh em em a ni. A chhan chu, hei hian kan zirna leh hriselnaah nghawng thui tak a neih avangin, zingkarah eng mah ei lova sikul kal thinte hian pum tha lo (ulcer) te an nei duh em em a; chu bakah, an zirlai pawh an ngaihtuah tha thei lo thin a ni.

Mi thiamte zir chianna atangin, naupang, zingkarah chaw tha eite hi an harhvangin an ngaihtuahna a kal tha a, kum tawpawh pawh tukthuan ei tha lo te ain result tha tak an nei thin tih an hmuchhuak a ni. Chuvangin, sikul kan kal dawn te hian chaw kher kan ei peih lo a nih pawhin, chaw tha dang, chakna min petu – chhang, chhangthawp, alu, suzi, bawngnhute leh theite kan ei thin tur a ni.

2. Taksa siam thatu leh than lentirtu : Chaw tha kan

taksa siam ṭhaa ṭhan lentirtu chu Proteins hi a ni a. Proteins chu kan timur (cells) insiam nan leh a chhe lai siam ṭhatu atan te, kan tihrawl (muscle), ruh leh taksa bung hrang hrang insiam nan a pawimawh em em a ni.

Naupan lai hi kan ṭhan hun lai, kan taksa bung hrang hrang insiam puitlin hun lai a nih avangin proteins chaw ṭhate hi kan ei ṭhat a pawimawh em em a ni. A chhan chu, kan taksain a tlakchham chuan kan ṭhang ṭha thei lo a ni. Proteins kan hmuh theih-nate chu – dal chi hrang hrang te, be chi hrang hrang te, chana, badam, nuts-te a ni a. Sa aṭang pawhin proteins kan hmu thei a. Entir nan, arsa, sangha, artui, vawksa, bawngsa, bawnghnute. Amaherawhchu, vawksa thau te, sa kawchhung te, a vun thauvah te hian kan taksa tana ṭha lo thau a tam avangin kan insum tur a ni.

3. Natna laka taksa veng-himtute : Chaw ṭha, kan taksa natna laka venghimtute

leh ṭhan lennaa puitute chu vitamin leh minerals a ni a. Chung chu theiah te, thlai hnah hringah te, thlai rahah te a awm a. Vitamin te hi mai-ah te, carrot-ah te, tomato-ah te, theiah te hian a tam a, thil hmuh fiah nan leh vun nalh nan te a ṭangkai em em a; chuvangin, kan ei ṭhin tur a ni.

Bawnghnute te, thlai hnah hring te kan ei tam hian kan ruh ṭhan nan a pawimawh bawk a ni. Vitamin leh mineral tamna – thei te, thlai te, thlai hnah hring te, thlai rah te kan ei tam hian kan taksaa ralvengtu sipaite kha an lo tamin an lo chak a, chu chuan natna tam tak aṭangin min veng a, kan hrisel phah thei dawn a ni. Thei, entir nan – balhla, apple, thingfanghma, kawltthei, serthlum, dawn-fawh leh thlai rah – mai, iskut, carrot, fanghma te hi kan sikul bana kan rilṭam emaw te hian ei ṭhin tur a ni. Thei leh thlai rahte hi a thar hun lai (seasonal) hian a tam thei ang ber kan ei ṭhin dawn nia.

4. Fats (Mawm) : Fats pawh hi chakna thahrui min petu a ni a, kan taksa khawl khalhtu leh lumna min petu tangkai tak a ni. Amaherawh-chu, kan taksa hian chaw tha dang aiin fats hi a mamawh tlem zawk a, chu vang chuan kan ei tlem tur a ni. Ni khatah fiante li vel bak kan mamawh lo a ni.

Fats pawh hi taksa tana tha leh tha lo a awm a, taksa tana tha lo chu amaha khang thei chi – sathau, saum, butter, ghee te hi a ni. Fats hrim hrim hi kan taksa tana tangkai leh pawimawh ni mah se, kan ei tam lutuk chuan harsatna a thlen thei a, kan thisenah fats (thau) a lo tam chuan thisen kal tha tur a dang thei a, chu chuan kan lung leh kan thluakte a khawih pawi thei a ni. Hmawmsawm kan ei thin – wai wai te, lays te, kurkure te, fried foods-ah te hian fats a tam em em a, heng ai hian thei leh thlai rah kan ei zawk tur a ni.

Kristian naupangte hi nakina kan kohhran hruaitu

turte in la ni a, Pathian rawngbawl zel tur pawhin in hrisel that a ngai a. Chu vang chuan, tun atang hian taksa tana tha kan ei hi a pawimawh em em a ni.

A chhan chu, tun atanga ei tur tha leh thil hrisel in ei loh chuan lehkhate in zir tha thei lovin, in hlawhtling thei dawn lo a ni. Pathianin kan taksaa amah chawimawi turin min ti a, kan enkawl that loh chuan min siamtu Pathian pawh kan timualpho a ni tih hriain, uluk takin kan enkawl dawn nia.

Kan taksa hrisel thatna tur chuan Pathianin chaw tha min pek, kan sawite kha tha takin, hun bi mumal taka ei a pawimawh em em a; tin, thil kan ei dawn apiangin kan kut fai takin kan sil thin dawn nia. Hei hian kan taksaa natna hrik lo lut tur a veng thei a ni. Tin, kan taksain hna tha taka a thawh theihna tur chuan tui in tam hi a pawimawh em em bawk.

.....

Hriatzauna Huang

– Lalremmawia

Tun tum chu mahni tawng,
Mizo tawng (Duhlian tawng tih
baw) hi i'n zir teh ang aw! Kan
tawng hi kan thiam, kan hman
uar loh chuan a ral mai dawn a;
chuvangin, kan thiam a tul hle.
Hengte hi hriat belh ila, tawng
kan thiam phah lehzual ngei ang.

Dik

A that that nen A that nen nen
Chhamphual Chhampual
Diai duai Dei duai
(*Hetiang chi hi a tam mai*)
Dimdawi Dimdawih
...em ni ang ...em mi niang
He lei chhinah He lei chinah
Hrehawm Hrehawm
Kan kawt Kan in kawt
Ka tui a hal Ka tui in a hal
Lu met Sam met
Lu tan Nghawng tan
Mai mai Mei mei
(*Hetiang chi hi a tam mai*)
Mal min sawm Min malsawm
Mitthi Mithi
Mut chhuak Muthilh chhuak
Nakin Nakkin
Nakkum Nakum
Nawhalh Nawalh
Nichin Nachin
Nizan Nimin zan
Pathum Pa3

Dik lo

Pumbil	Pumbilh
Thehmeh ang	Thehhmeh ang
Tukin	Tukkin
Veleh	Velah
Zanin	Wawiin zan

Thil dang han sawi zui ila:

Anpai : Mizo tawng thiam lo/
pai sawina a ni.

Chhim thal bekang puah :
Chhim lam hawia thlai chin hian
ni sa an dawng tha bik thin a,
bekang rah pawh hun bi nei vak
lovin a puak leh pawp mai thin
a. Chutiang deuh chuan, mi
thusawi ngaichang lem lova
tawng ve tawp sawina a ni.
Chhim thâl bekang puah a ni lo
a nia.

Fuliafa : Bible-a Lev. 1:27-a
Fuliafa tih hi Mizo tawng a ni tih
kan hria em aw? *Fu* tih hi fuke
(fu-ke) a tawi zawnga sawina a
ni a. *Fuliafa* (Fu-li-a-fa) tih chu
ramsa ke pali nei zawng zawng
sawina a ni.

Ha hawlh zâwn : Châk zawng,
phûrna zawng (An thusawi chu
ka ha hawlh zâwn tak a ni).

Hmelchhiat lai : Chaw ei lai hian
hmel a tha thei meuh lo va, chu
vanga hetiana sawi thin hi a ni.

I kal zelna turah duhsakna kan hlan a che : Hei hi tun hma lam zawng kha chuan, “*Hun lo kal zel turah duhsakna kan hlan a che,*” tih thin niin a lang.

Ka nuam ve e : He laia *nuam* hi *ruam* tih anga lam tur (Hla thua hman a ni thin).

Kan lo let leh thuai ang : Hei hi TV-a thu puangtute hian an uar thar riau va. Mizo tawng tluangt lamin sawi dawn se chuan, “*Kan rawn chhunzawm leh thuai ang,*” tih tur niin a lang.

Kumpinu : Hmanlaia India ram awptu Saphote kha East India Company an ni a, Mizoram te pawh an rawn awp a nih kha. Chung Sapho hotu ber/lalber, England lalber apiang chu *Kumpinu* tiin an sawi thin.

Lawhlêng : Hla thua nula sawina a ni. *Lawh-lêng Siali* tih ang te.

Pawndum : Mizo inneiha chhawm thin puan, a dum leh a sena kutpah tiat vela tial kara a eng, a pawl, a hring leh a dangtea sin te tea tial, mitthi vuina tea bah thin hi a ni. Hetiang puan hi chu *Puandum* tih loh tur a ni.

Sahrâng : Sakei hi sakei tia sawi lovin, *sapui* emaw, *sahrâng* ti emawin an sawi thin.

Tawpêng : “Ninhleiin tawpêng a nei,” tih thin a ni a. “Ninhlei

chuan intihpalh/chet sual palh a awl,” tihna mai a ni.

Tuan leh mâng : Hun rei tak kal ta sawina a ni. *Tuan* hi *chatuan* tiha *tuan* anga lama, *mâng* hi *hmu* tih anga lam tur a ni. *Tuan leh mâng* tih loh tur a nih chu.

Tuana saruh khel : Thang thei lo sawina a ni a. Hei pawh hi *tuana saruh khel* tih loh tur a ni.

Tungchaw : Hmanlaiin khum hi mau hmang veka siam thin a ni a. A ban atana hman mau pum chu rek kuain thil dah nan an hmang thin a, chu chu *tungchaw* a ni.

Thuang ruah : Kan Mizo pipute khan ruah hi hming chi hrang hrang an lo vuah a, chung zinga pakhat chu *thuang ruah* hi a ni a, February thla tawp lamah a sur thin. He ruah hian kawih-thuang pâr a tirêm a, a pâr zu tlan tum savate an hawihai thin (Hla thua chuan kawih-thuang pâr hi *tuangtuah pâr* an ti). He ruah sur zawhah hi chuan khua a thâl vawng vawng a, tuihna a kang a, chumi khaw ro deuh chu *thâl va êk châ* an ti.

Uitang (Tuitu tih anga lam tur) : Khawlai ui, hmul pawh nei lo, tenawm leh ti tak, ho tea *beleuh* tuar tuar mai thin hi a ni a. Mi chiauh chûl thin hi *uitang chiauh* an ti. *Ui ke tâng chiauh* a ni lo a nia.

RANGKACHAK NIHLIAP

– *Ruthi Lalhmunmawii*

Class VIII

P.C. Girls' School

Kohhran Hall aţang chuan a ngaihna hre lo tak leh hlawhchham inti takin ka let leh hna hna a, a sur a sa hnuaiah pawh min veng him zeltu chu kei, pan lai haihawt nei chuan ka hloh ta daih mai.

Tu mah hmantir ve pawh ka phal ngai loh, ka ip luah lum reng thintu chu tunah chuan mi dang, tu tih pawh hriat loh bulah a awm mek awm si a. Ka lo thinrim tawh bawk nen, kei aia kum 50 vela upa chawkidar hnenah chuan, “I hna i va tlin lo em em ve! Hetiang hmunah te engtin nge a bo theih?” ka ti rilru thuai thuai a.

He nihliap hlu tak ka neih theih dan chu daktawr ropui tak, ram tana zalenna soal chhuaktu, mi hmingthang tak emaw, ţawng duh leh rual pawl thiam tak emaw pawh ni ve lo, mahse, a chhungkua chu a tihlim thiam hle thung si. Ani chu ka kawmngleih em em, ka pa a ni a, a tel lova hun ka hman hmasak ber ni chuan khawvel hi pa awm

lohna hmun ang maiin a reh ruihin ka hria a. He nihliap hlutna chhan tak pawh hi a ni. A lan danah chuan paih mai tawh tur a ang a; mahse, eng tikah mah min petu hnen aţang chuan ka dawng leh tawh ngai dawn si lo. Mahse, vanah ka pa chuan rangkachak nihliap nen min lo hmauk reng mai thei asin.

Tichuan, fur hmang zovin, khaw nawm lai favangah pawh, “Thalah chuan nangin kei mi hmu leh tawh dawn si lo va,” ti ni awm takin ruah chuan ban zai reng a rel si lo. Chutiang hunah pawh chuan nihliap thar nena hun hmang turah chuan min ngai lo la, ka nihliap, thleh theih chi, a uk tial ngei mai kha ka hre reng a. A tel lo chuan ka damlo reng mai a nih hi.

I HRIA EM

(Senior Department tan)

1. Samsona khan sihal eng zat nge a man?
2. Bathsebi pasal, ral kuta thi kha tu nge?
3. Goliatha khan ni eng zat nge Israel-te a cho?
4. Kumin 2018-a Mizoram Synod Moderator hming?
5. Presbyterian Church of India (PCI)-a Synod lian ber hming?
6. Senior Department zirlai (2018) ziaktu hming?
7. Zosap, Mizoram chhuahsan hnahnung ber hming?
8. Mizorama missionary rawn tir hmasa bertu kha tu nge?
9. Zosap, Mizo nupuia nei kha tu nge?
10. Isua zirtir zinga mi, Indian rama rawn kal kha tu nge?

JOSEFA

– K. Lalhruaitluanga
Primary Department
College Veng, Aizawl

Israel ramah chhungkaw pakhat hi an awm a, unau tam deuh mai hi an ni a. Josefa chu a naupang lam a ni a, a pahian a duat thei em em a. A ute beram thlahnaah chuan a kal ve a, a uten thil sual an ti tih chu a hria a, mi dangten thil sual an tih ang chu a ti ve duh lo reng reng a, a unaute leh a thianten an ngei a hlau ve lo.

“Ani chu a inti fel si, kawm ve tawh lo vang u, a thing thei em mai, a tunlai lo lutuk,” an tih a hlau lo va, a ngai pawimawh lo reng reng. A unaute chuan thil sual an

ti h tawh lohna turin a pa hnenah a sawi zawk a ni.

Ni khat chu Josefa chu a pa Jakoba chuan a ute beram thlahna hmunah chuan va kal turin a ti a, a ûte leh ran rualte chu an dam tha em tih va chian turin a ti a ni. Josefa, kum sawm leh pasarih mi chu a pa sawi ang chuan Hebron aţang chuan thu awih takin a kal chhuak ta a.

Ramhnuaiah, ramsa hlauhawm tak tak tamnaah chuan amah chauhvîn a kal zel a; tichuan, Sekem khua chu a va thleng a. A thlen hnu chuan a ute chu an lo awm tawh lo va, a haw leh daih lo va, a beidawng bawh hek lo. A ute chu a um zel a; tichuan, a ute chu Dothan-ah a va hmu ta a. A ute chuan Aigupta ramah sal atan an hralh ta mai a. Aigupta ramah chuan a rethei em em a, an vua a, smart phone te, ei tur tui deuh leh thawmhnaw mawi pawh

a nei lo, dawtin an hêk a, jail-ah an dah ta daih a.

Josefa chuan a pa te, a nu te hmuh phak lohva a awm lai pawhin Pathian duh loh zawng a ti ngai lo reng reng a. Thu hi a awih a. Nakinah pheî chuan Aigupta ram Prime Minister a ni ta hial a. In ropui deuh maiah a awm a, a lal em em mai bawh a. A pa Jakoba chhung te, Aigupta ram leh a chhehvel ram zawng zawnga ei tur nei lo leh mi tam tak tan mal-sawmna thlentû a ni ta a ni.

Chhiartu duh tak, eng ang harsatna leh beidawnna nge i chungah thleng? Eng nge i hmaah lo thleng dawn a hriatpui lo che pawh a ni thei. Nang chu Pathian thu awih takin awm la. Beidawnna ruamah beidawng lovin hma lam pan zel la, Pathianin a hmangaih che a, i hlu a, i mawi a ni.

.....

Eng lai pawhin Chanchin Tha hi rinawmna nen tlangaupui a nih chuan thiltihtheihnain a zui thin.

– Leon Morris

HMUTHEITUA

Kohhran Hall-a naupang thu ̣̣up chuan eng nge an tih aw, tiin ka bih dêk dêk a, an zîngah chuan ka thu lût ve ta a. An hotupa chuan Sâp rama a zin chanchin a lo sawi mêk a.

“Sâp ram hi an sawi teh mawlh a, ka zuk kal ve a, ka thil hmuh, hmuhnawm ka tih êm êmte chu – an khawlai, an kawngpui a va han fai tak êm ve aw! Bawlhhlawh hmuh tûr a awm lo. Nilêngin an kawngpui dungah kein ka kal a, tlaiah inah ka haw a, pheikhawk pawh phelh lovin khumah ka tân lâwn a, khum

chu a bawlhhlawh phah chuang rêng rêng lo nia. Vaivut nawi leh bawlhhlawh dang, pheikhawka kai tûr rêng rêng khawlaiah zuk awm hauh lo va! An kawngpui dungah khuan buhtleiin chaw khawrh ila, chaw chu bâr ila, a ngap miah lo vang.

“A tûkah chuan tuipui kam (beach)-ah kan leng ve a, mi an lo thahnem hle mai a, dâwrah hian ei tûr te an lo zuar a, eng eng emaw hi an ei sup sup mai a; an ei bâng leh a fûnna sarâng leh lehkha khawngte chu tuipui kam tiauvaivut zâwl duai maiah leh tuipui chungah te chuan a lâng sup sup dâwn emaw ka ti a, a teuh lo lutuk. Bawlhhlawh pakhat mah ka hmu chuang lo. An thil ei tuamna sarâng leh lehkhate chu an ei bâng, paih tawh tûrte nê chuan an ak leh vek zêl a, a paihna hmunah an paih mai thîn tih ka hmu nghâl a. An zînga la chêng ve ngai lo tân pawh tibawlhhlawhtua tan chu ngam chi hi a ni lo hrim hrim.

“Mi rêng rêng an fai êm êm a, an thuamnaw te, an sam te, an ha te mawlh mai kha a fai ka va han ti êm! An bâl ve thei lo a ni ang, tih mai tûr a ni. Mahse, inah an haw a, fai takin ni tin an inbual thîn asin,” tiin a lo sawi mêk a.

Chairman chuan, “Engati nge in fai ve mai loh ang? Ni tin inbualna tûr tui in nei, fai

takin ha in nâwt thei bawh. Khawlaiah bawlhhlawh paih ngai lo ve rawh u, in thei. Khawlaiah bawlhhlawh in hmuh chuan in chhar thei, bawlhhlawh bâwmah in paih leh thei bawh. Khawlaiah chil te, hnâp te, bawlhhlawh dangte hnutchhiah rêng rêng suh u aw.

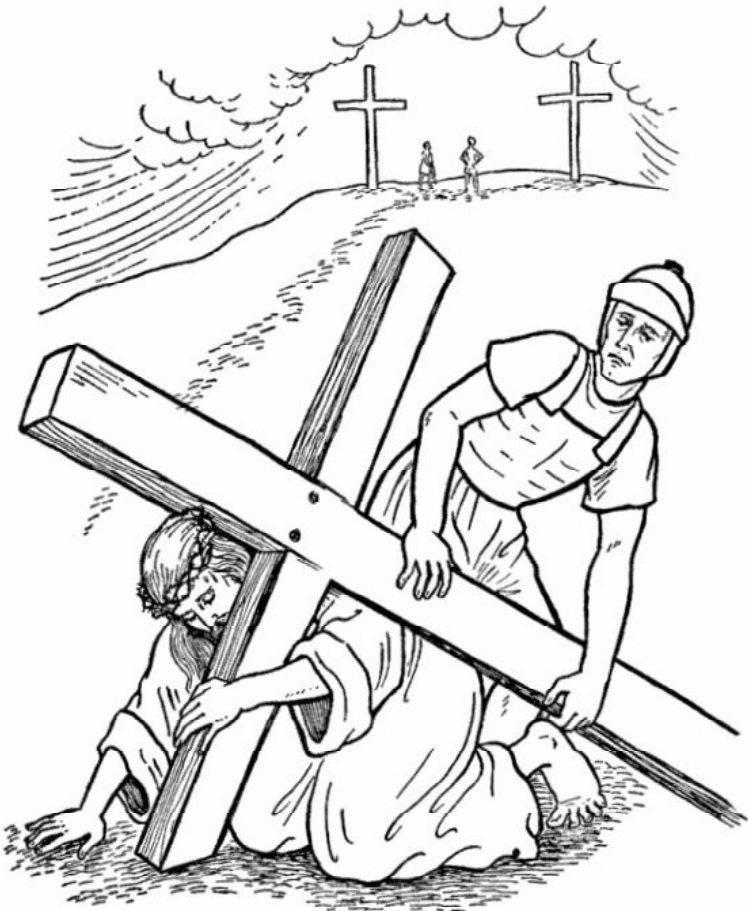
“Ina in haw veleh in in panna kawng te, in chhuat te, tukverh dârthlang te, parda zâr te, bungbêl te a fai leh fai loh en ula, a fai loh chuan tifai nghâl ang che u. In mutbu – âwngphah leh rizai te, thosilên leh in thawmhnaw khai te, a vaiin endik vek ula, a bâl zawng zawng chu su fai nghâl vek rawh u aw? Huan in neih chuan in huan (compound chhûng)-ah hnim leh bawlhhlawh a awm chuan tifai vek bawh ang che u,” a ti a.

Ring takin kut ka lo bêng a. Fai tum naupang ka hmuh teuh avâng chuan ka hlim ngei mai. Ka naute u, bâl hi hua ula, tibâltu an awm chuan huai takin sawisêl ngam ula, fai hi i’n tum tak tak teh ang u. Mizo Kristian ngat kan ni si a.

CHEI RAWH LE!

A nalh dan tur ang berin
han chei leh phawt mai teh le...

A chung a lemziak chi hnih khi ngun takin en la, a inan lohna chi ruk hmu thei rawh.

A hnuaiah hian a chhanna lo ziak la:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

Postal Registration No. MZR/70/2018-2020 RNI Registration No. 66996/96

To,

**Ngopa Kohran
Naupang Sunday School**

Published by Rev. Dr. C. Chawngminglana
Synod Literature & Publication Board, Aizawl and
Printed at the Synod Press, Mission Veng, Aizawl - 796 001.

Copies - 30,000